

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru o dată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Vizitația canonică

a P. S. Sale episcopului Nicolae al Clujului în Munții apuseni

Indemnat de zelul apostolic de a vesti cuvântul evangheliei în păturile largi ale poporului în înțelesul sf. Scripturi: «Mergeți și propoveduiți evanghelia la toată zidirea», P. S. Sa episcopul Nicolae al Clujului a descins în zilele de 20—31 Mai a. c. în munții apuseni. Au fost zile de adevărat praznic, zile de revelație pentru poporul nostru din acei munți, unde de pe vremea vlădicului Vasile Moga nu se mai coborâse nici un arhieru român.

Dragostea și entuziasmul cu care a fost întâmpinat pretutindenea primul episcop al eparhiei Clujului, a fost dovadă clară cât de mult însetează poporul nostru după cuvântul bisericii. Refacerea morală, însănătoșirea sufletească a poporului e astăzi reclamată cu insistență de însuș poporul, și cu mare bucurie și satisfacție am putut constata în ce măsură pronunțată iese în relief această necesitate în toate manifestările poporului.

În toiul frământărilor de natura vremelnică și materială, care bântue azi întreg cuprinsul vieții noastre sociale, poporul se leagă azi tot mai mult de biserică și cu o insistență uimitoare revine sub acope remântul acestui lăcaș sfânt care l-a ocrotit și în trecut cu mângăierea cuvântului dumnezeesc dându-i putere de rezistență împotriva tuturor ispitelor ucigașe ale vremilor de urgie.

În tot decursul acestor zile petrecute în mijlocul poporului s'a remarcat tendința poporului nostru de-a reveni la izvorul dător de viață al bisericii. Ear ieșirea P. S. Sale în mijlocul acestui popor a fost ca o ploaie binefăcătoare pentru un ogor însetat de mana dumnezească. Povețele date de P. S. Sa poporului au fost atât de clare, curate și calde, încât au atins cele mai subtile coarde ale sufletului omenesc, și n'au fost puțini bărbați și femei cari au lăcrimat de emoția bucuriei. Dacă toți arhierii bisericii noastre românești și-ar împlini chemarea în asemenea condiții, refacerea vieții morale a poporului nostru s'ar realiza în cea mai scurtă vreme.

Plecarea

Sâmbătă în 20 Mai 1922 la ora 2 d. m. a plecat P. S. Sa Nicolae al Clujului către Turda însoțit de asesorii consistoriali Dr. Sebastian Stanca și Dr. Vasile Sava, și de diaconul Aurel Todoruț. În hotarul județului Turda Arieș la Banabic a fost întâmpinat de prefectul Mihai Moldovan, primpretorul plasei, notarul comunei, locot. de jandarmi Ispas, de preotul din Banabic N. Todoran cu comitetul parohial și poporul dreptcredincios. În fața unui arc triumfal de stejar îl binevestează prefectul și preotul îmbrăcat în odăjdii. P. S. Sa sărută crucea și evanghelia, și ține o cuvântare călduroasă poporului. După un popas de o jum. oră în care se întreține cu poporul dându-i sfaturi părintești, își continuă călătoria însoțit de slujbașii statului.

La Turda

În pragul orașului sub o poartă triumfală autoritățile orașului și poporul în haine de sărbătoare așteaptă pe P. S. Sa. Primarul orașului Dr. Iuliu Genț, salută pe primul episcop al re-

înviatului eparhiei a Vadului și Feleacului urându-i bun sosit în acest oraș istoric. Advocatul Dr. Valer Moldovan îl salută în numele comitetului parohial și al bisericii ortodoxe, protop. gr. cat. Nic. Rațiu în numele bisericii sale. P. S. Sa răspunde emoționat scoțând în relief momentele istorice legate de acest oraș pentru poporul nostru românesc, pactul urgisit dela 1505 care ni a pus lanțuri de grumazi, alegerea de episcop a lui V. Moga, și faptul că de aici se derivă și venirea lui Șaguna în fruntea bisericii noastre.

De aici P. S. Sa își face înțrarea în orașul îmbrăcat ca de praznic cu frunză verde, covoare la ferești și balcoane și drapele tricolore pe toate edificiile. La suita P. S. Sale se înșirue toate autoritățile și intelectualii cu 12 trăsuri. În apropierea casei protopopești în fața unui arc triumfal uriaș e înșiruită școala civilă de fete, liceul cu profesorii, orfelinatul, reuniunea de femei, poporul cu prapori și steaguri, și protopopul Iovian Murășan cu șase preoți îmbrăcați în odăjdii. Protopopul binevestează pe P. S. Sa cu cuvintele scripturii: «Bine cuvântat cel ce vine întru numele Domnului». Exprimă dragostea și alipirea poporului din acest oraș către P. S. Sa scoțând la iveală multele greutăți și suferințe ce a îndurat acest popor pentru credința sa. P. S. Sa răspunde dând laudă și mulțăminta lui Dumnezeu pentru îndurarea sa că ne-a învrednicit să trăim zilele mari de astăzi. Mulțamește pentru frumoasa primire asigurându-i de tot devotamentul său pentru binele bisericii și al neamului.

O elevă a școlii civile oferă P. S. Sale un frumos buchet de lăcrămioare. P. S. Sa îmbracă odăjdiile prescrise pentru procesiune și petrecut de mulțime în cântece de preamărire lui Dumnezeu percurge strada binecuvântând poporul până la biserică, unde preoțimea servește vecernia. După serviciul divin însoțit de suita sa și intelectualii din Turda cercetează întâi școala civilă de fete. În sala de gimnastică împodobită cu ghirlande de flori e întâm-

FOIȘOARA

Concepția Bibliei

E credință generală între popoarele primitive că legile și cărțile sfinte au fost dăruite oamenilor de Zei în mod miraculos ca niște talismane de mare preț. Așa cred și Mohamedanii despre originea Coranului sfânt. Tablele legii originale le-a primit Moise pe Muntele Sinai în acelaș mod dela Iehova.

Cărțile Testamentului vechi încă sânt de proveniență divină. Dumnezeu însuși nu le-a scris direct, ci a ales 30—40 de bărbați inspirați, cărora le-a dictat adevărurile relative la ființa și poruncile sfinte pe care omul e dator să le cunoască și să-și armonizeze viața cu preceptele divine ca mântuirea sa să nu fie perdită.

Acești bărbați inspirați au depus în memoriile lor cuvântul lui Dumnezeu cuprins în Biblie. Mânecând din această concepție despre originea Bibliei — ea s'a numit și *Cuvântul lui Dumne-*

zeu, și chiar *unicul cuvânt autorizat*. Era un semn de venerație arătat Bibliei, însă numirea nu e scoasă din Scriptură.

Din această concepție mai urma că Biblia e infalibilă, de oarece autorul ei adevărat e Dumnezeu, care e D-zeul adevăratului, iar nu al erorii. Altă încheiere a acestei concepții era sfiala omului de a judeca opera lui Dumnezeu, care autorizează preoțimea și slujitorii săi să învețe lumea cum să respecteze și să păzească Cuvântul său.

Cărțile sfinte au fost scrise pentru poporul cel ales al lui Dumnezeu, deci limba sacră e numai limba evreească.

Memoriile sacre alcătuite în decursul vremii au istoria lor și peripecțiile lor. Când Templul din Ierusalim a fost jăfuit și neamul evreesc fu târât în robia babilonică, și-au pierdut urma și Cărțile sfinte. Vine vremea restaurării. Fără Cărțile sfinte nu se poate regenera viața națională și religioasă. Atunci Ezra, căpetenia bisericească, a fost călăuzit de duhul Domnului să afle cărțile pierite și în parte distruse, e inspirat de Dumnezeu să le închege din nou. Alege

cinci bărbați iscusiți și în vreme de 40 de zile le dictează și se alcătuește o nouă ediție completă a Bibliei.

Această legendă ajunsese până la Sfinții Părinți cari se referă la ea.

«Crede și nu cerceta!» e o lozincă șubredă și vătămătoare rațiunii date de Dumnezeu și spiritului născocitor al omului.

«Cercați totul, țineți ce este bun!» e principiul apostolului Pavel, cel ce a transcris religia orientală pe înțelesul lumii cugetătoare a popoarelor europene.

Dupăce adevărurile Bibliei în suprema lor încoronare cu evangheliile lui Hristos și cu interpretările lui Pavel străbat în sufletul popoarelor creștine din Europa ca un aluat într-o frământătură, toate neamurile pretind să-și aibă Biblia în limba lor. Prejudiciul unei limbi sacre a fost abandonat, când cărți din Testamentul nou se scriu în limba greacă, și limba Romei imperiale primește să vestească pe Impăratul Măririi. Acest drept îl va avea fiecare limbă, cu toate protestările Bisericii romane.

(Urmează)

pinat de corul de fetițe cu salutul: «Intru mulți ani, stăpâne». Directorul M. Găzduc salută în cuvinte elogioase pe P. S. Sa, ear o elevă prezintă omagiile elevelor într-o frumoasă poezie ocazională. P. S. Sa constată cu mulțămire sufletească faptul că află aici un corp profesional conștuit de chemarea sa. Îndeamnă la stăruință, ear elevelor le dă sfaturi părintești împărțind tuturor binecuvântarea arhierescă. Timp de o jum. de oră se întreține cu profesorii și elevele interesându-se de mersul instituției; la plecare oferă directorului suma de 500 lei pentru biblioteca elevelor.

P. S. Sa trece apoi la liceul Ferdinand I, unde este întâmpinat în sala festivă de corpul profesoral în frunte cu directorul Petru Suciuc și toți elevii școlii. La salutul directorului răspunde P. S. Sa sfătuiră pe elevi, în majoritate copii de țărani, să fie silitori deoarece biserica și neamul așteaptă dela ei să fie toți stâlpi puternici ai patriei și luminători ai poporului.

P. S. Sa e condus prin diferitele săli ale institutului, cu aranjamente splendide și ajustat cu cele mai moderne mijloace de instrucție, aparate și colecții. La plecare oferă directorului 500 lei pentru biblioteca școlii.

De aici P. S. Sa trece la spitalul județean unde e întâmpinat de corpul medical în frunte cu Dr. Cenariu. Condus prin salele spitalului, stă de vorbă cu bolnavii, dându-le mângăiere și sfaturi părintești. Pe urmă face vizitele oficiose prefectului M. Moldovan, revizorul P. Roșu și prezidentului comitetului parohial Dr. Valer Moldovan.

Duminecă în 21 Mai P. S. Sa servește liturgie festivă în biserica ortodoxă asistat de prot. I. Murășan și preoții V. Orășan, I. Suciuc, G. Todoran, A. Crăciunaș, G. Murășan, I. Berendi, L. Cârje, M. Purșa și I. Hopârtean. În cursul liturghiei hiroteseste pe asesorul consistorial Dr. Sebastian Stanca întru protoiereu.

În cursul serviciului divin răspunsurile liturgice le-a dat corul condus cu multă precizie, ear armata și muzica militară comandată la biserică au dat onorurile militare; la sfârșitul liturghiei P. S. Sa își desvoaltă predica în legătură cu evanghelia zilei. Pornind dela cuvintele «Mergi la lacul Siloamului» din minunea lui Isus cu vindecarea orbului din naștere, P. S. Sa tâlcuiește înțelesul evangheliei, arătând cât de orbită e omenirea și în ziua de azi de ispitele materialismului. Și ochii sufletului pot fi orbi, și ei trebuie trimiși la lacul Siloamului al credinței ca să se deschidă. Dumnezeu a făcut minuni cu noi, se cade să deschidem ochii și să înțelegem glasul vremii. P. S. Sa face o reprieve asupra evenimentelor legate de orașul Turda, de suferințele și sbuciumul poporului, în cuvinte limpezi, pe înțelesul poporului, dând sfaturi isvorâte din adevărată iubire părintească, dovedind că pentru poporul nostru românesc garanția de trăinicie, bunăstare și fericire nu o poate oferi decât cinstirea bisericii, a legii noastre strămoșești, și lumina școlii. Amândouă sânt sfinte, căci ele ni-au dat ceace avem, și numai ele ne pot duce la isbândă și în viitor.

Protopopul Iovian Murășan prezintă omagiile de venerație ale parohienilor, asigurând pe P. S. Sa că aici în Turda va afla totdeauna inimi în care arde vie flacăra dragostei pentru credința strămoșească.

La ora 12 P. S. Sa trece în sala prefecturii pentru recepții. Se prezintă la recepții: biserica ortodoxă în frunte cu protopopul Iovian Murășan, biserica gr.-cat. cu prot. N. Rațiu, biserica rom.-catholică, reformată, luterană, unitară și ovreiască, armata în frunte cu colonelul Cernăuțeanu, magistrații și funcționarii cu subprefectul Moldovan, corpul didactic al tuturor școlilor cu revizorul școlar I. Roșu, societatea ortodoxă și ocrotirea orfanilor, a femeilor române cu dna prefect Moldovan, reuniunea de femei maghiare cu contesa Bethlen, corpul avocaților și medicilor și societatea Crucea roșie. P. S. Sa mulțamește tuturor în cuvinte alese, îndemnând la bunăînțelegere și pace, și la muncă cinstită pentru binele patriei noastre românești.

La ora 2 s'a servit banchet în onoarea P. S. Sale în chioscul din parcul orașului, în decursul căruia muzica militară a delectat publicul cu cântece naționale. Și cu acest prilej s'au rostit multe cuvinte frumoase de accente sincere. P. S. Sa închină pentru Majestatea Sa, prefectul Mihai Moldovan pentru P. S. Sa, protopopul Iovian Murășan pentru administrație și școală, Dr. V. Moldovan pentru confesiuni, Dr. Seb. Stanca

pentru comitetul parohial, protopopul și frunțașii bisericii noastre, căpitanul Batcu pentru biserică și școală, ing. Filipescu pentru însănătoșirea principesei Elisabeta, prot. gr.-cat. N. Rațiu pentru dragostea între frați, prot. rom.-cat. pentru refacerea morală a poporului, Dr. Iliescu, jude de tribunal, pentru pace, Dr. V. Meșter și par. V. Orășan pentru P. S. Sa.

Dela ora 5—6 P. S. Sa face vizite la frunțașii autorităților din oraș; la ora 6 descinde la mormântul lui Mihai Viteazul din hotarul Turzii, unde așteaptă autoritățile, public mult din oraș și muzica militară. P. S. Sa servește parastas pentru odihna sufletului marelui Mihai. O ploaie torențială, deslănțuită în momentul sosirii, a făcut imposibilă zăbovirea mai îndelungată în acest loc.

Luni în 22 Mai dimineața la 8 ore P. S. Sa a făcut inspecția oficiului parohial și protopresbiteral, aflându-le în cea mai bună ordine.

La ora 10 P. S. Sa pleacă cu suita sa însoțit și de prot. Iov. Murășan și prefectul M. Moldovan spre munți.

La Sânmihai

În marginea satului arc triumfal din frunze de stejar. Poporul cu prapori și steaguri și preotul în odăjdii cu crucea și evanghelia ne așteaptă. Parohul L. Cârje bineventează pe P. S. Sa cerându-i binecuvântarea arhierescă. P. S. Sa mulțamește pentru frumoasa întâmpinare și invită poporul să-l urmeze în casa Domnului. Aici P. S. Sa cetește o rugăciune pentru odihna sufletului preoților dela acest altar, a ctitorilor și binefăcătorilor și a eroilor morți pentru întregirea neamului. Ține o cuvântare poporului, îndemnându-l să îmbrățișeze școala și meseriile și să se alipească cu încredere nestrămutată de biserica strămoșească. Timp de o oră P. S. Sa se întreține cu poporul dându-i povești practice pentru viața de toate zilele trăită între marginile legii omeniești și dumnezeiești.

Împărțindu-le binecuvântarea arhierescă P. S. Sa pleacă mai departe între aclamațiile entusiaste ale poporului. (Urmează)

Convocarea Corpurilor Legiuitoare. Măsurile de consolidare a datoriei flotante a țării necesitând un vot al parlamentului s'a hotărât convocarea corpurilor legiuitoare în sesiune extraordinară pentru Luni 19 Iunie 1922.

În sesiunea aceasta, care va fi de foarte scurtă durată, pe lângă proiectul de lege financiar ce se supune aprobării parlamentului, dl prim-ministru Ion I. C. Brătianu face un expozeu al situațiunii externe.

Din Cluj se anunță, că partidul național din Ardeal și partidul țărănesc nu participă la această sesiune.

Actul de căsătorie

a M. Sale Regelui Alexandru al Sârbiei cu A. S. R. Principesa Maria a României

Actul de căsătorie a Regelui Alexandru al Sârbiei cu Principesa Maria a României — act redactat de patriarhul Dimitrie din Carlovit — are următorul cuprins, scris pe pergament alb, în litere slovene:

Noi Dimitrie, Patriarh sârb ortodox, astăzi 26 Mai (8 Iunie) 1922, în asistența Sfântului Sinod, a Mitropolitului Varava de Scopia, a episcopului Gheorghe de Timișoara, a episcopului Kiril de Boto Kotorska-Dubrovnic a episcopului Eftrem de Zieza și a drept credincioșilor preoți, am săvârșit, după datinile ritului ortodox, prima legătură de căsătorie între tinerii soți Alexandru I., Rege al Sârbilor, Croaților și Slovenilor, — fiu al reposatului Rege Petru I. și al Principesei Zorca — și Principesa Maria, — fiică a Majestății Sale Regelui Ferdinand al României și a Majestății Sale Reginei Maria.

Nași erau la această ceremonie Majestatea Sa Regele Marei Britanii, reprezentat prin al doilea fiu al său Albert, A. S. R. Principele Arsen Karagheorghievici și Prințul Nicolae al României.

Dat, în de Dumnezeu apărata cetate a Belgradului.

Urmează semnăturile Mirilor, ale MM. LL. Regelui și Reginei României, ale nașilor și ale martorilor.

Sfântul Sinod

Ședința a doua s'a ținut Miercuri. Sânt prezenți: II. PP. SS. LL. mitropolii: Miron, mitropolit primat, Pimen al Moldovei, Nicolae al Ardealului; Ipolit Rădăuțeanul, vicarul mitropoliei din Cernăuț, din partea mitropolitului Vladimir al Bucovinei; PP. SS. LL. episcopii: Teodosie al Romanului, Nicodim al Hușului, Teofil al Buzăului, Visarion al Argeșului, Vartolomeu al Râmnicului, Platon al Dunării de jos, Ioan al Aradului, Iosif al Caransebeșului, Roman al Orăzii Mari, Nicolae al Clujului.

La ordinea zilei a fost chestiunea înființării unui «Institut Biblic». Acest institut va avea menirea de a se ocupa cu aprobarea și editarea, — pe lângă Biblie și a cărților de ritual necesare bisericilor și mănăstirilor, — tuturor cărților cu conținut religios și moral și de propagandă creștinească pentru îndrumarea pe căi bune a poporului. Institutul va fi organizat în forma unei Academii de științe religioase și morale.

P. S. Sa episcopul Vartolomeu al Râmnicului a citit raportul asupra întemeierii «Institutului Biblic».

Ședința a treia se deschide Joi la ora 9 și jumătate, sub presidenția I. P. S. Sale mitropolitului primat Miron.

După facerea apelului nominal și citirea sumarului ședințelor precedente, se continuă discuția pe articole a statutului pentru înființarea Institutului Biblic. Cu mici modificări statutele se votează.

Urmează comunicările. Cele mai însemnate au fost: comunicarea prin care s'a cerut înființarea a două episcopate în Basarabia, unul la Ismail și altul la Bălți, și acela prin care s'a făcut cunoscut comemorarea de 30 ani dela moartea episcopului Melchisedec al Romanului, la care a asistat, din partea sinodului, episcopul Argeșului.

S'au citit apoi diferite rapoarte și propuneri. S'a admis înființarea unui seminar la mănăstirea Neamțu, în care să se specializeze și misionarii pentru propaganda religioasă; înființarea a câte unui cămin studentesc și clădirea unei capele ortodoxe la Oxford sau Glas-cov, unde se vor trimite studenți meritoși pentru studii eclesiastice; înființarea cât mai neîntârziat a celor două tipografii proiectate la mănăstirea Cernică și Neamțu.

S'a aprobat o carte de muzică bisericească dlui Cucu.

Ședința de Joi s'a ridicat la ora 1 d. a.

Ședința de Vineri, a patra, se deschide la ora obișnuită. Ia parte la această ședință și dl C. Banu, ministrul cultelor.

Între alte chestiuni, s'a desbătut și cererea P. S. Sale arhierelui Meletie fost locțiitor de scaun al apiscopiei Dunării de jos, demisionat din cauză de boală și acum numit din nou în acelaș post.

După citirea raportului comisiunii însărcinate să studieze afacerea, și după explicările date de dl ministru al cultelor, sf. sinod hotărâște reintegrarea arhierelui Meletie Constanțeanul în situația ce ocupase.

În a cincea ședință, ținută Vineri, se iau în discuție mai multe rapoarte relative la cărți didactice și de ritual, care s'au aprobat.

S'a numit păr. protopop Dr. G. Ciuhandu dela Arad membru în comitetul revistei sinodului Biserica ortodoxă română.

S'a aprobat tipărirea în a doua ediție, pe spesele ministerului, a lucrării Istoria bisericească, de Eusebie Popovici.

Sf. sinod a ales apoi patru candidați pentru locul de episcop militar, și anume: economul Pocian din vechiul regat, preotul Ioan Pop din Ardeal, preotul C. Popovici din Basarabia și preotul Tomoiaga din Bucovina.

Lista va fi supusă M. S. Regelui, care va desemna pe unul din candidați ca episcop al armatei.

Adunarea generală a Asociației clerului «Andrei Șaguna», secția Arad, s'a ținut în 1 Iunie 1922 în sala prefecturii din Arad. După chemarea sf. Duh, preoțimea și un distins public s'a întrunit în ședință. Cuvântul de deschidere l-a rostit președintele, Dr. G. Ciuhandu. Au mai cuvântat: P. S. Sa Episcopul Ioan, îndemnând preoțimea să se ridice la demnitatea vremurilor, dnii general Manu și V. Goldiș. S'au desbătut apoi rapoartele comisiunilor.

Dela sate

— Sărbătoare înălțătoare —

Râșnov, 12 Iunie 1922.

Pe hotarul comunei noastre în direcțiunea spre Predeal în anul 1916 îndată după intrarea României în război s'au dat lupte crâncene între patrurile armatei române și armatei dușmane. N'au fost numai răniți, ci și morți din ambele părți 3—4 sute.

După retragerea armatei române germanii și-au adunat morții lor, i-au transportat în cimiterul săsesc din comună, unde i-au înmormântat cu pompa cuvenită. Pe morții noștri i-au lăsat însă pradă fiarelor sălbatice.

După ce nemții au părăsit comuna, românii băștinași de-aici s'au dus și i-au îngropat acolo unde i-a aflat moartea.

În urma îndemnului dat nouă de autoritatea noastră bisericească prin o circulară a Veneratului Consistor arhidiecezan de-a aduna osemintele eroilor căzuți pentru desrobirea neamului într'un cimiter comun, pentru că mulți dintre ei se află înmormântați în locuri singuratic, unde i-a ajuns năpraznica moarte: în păduri, pe dealuri etc., s'a luat laudabila inițiativă din partea preoților și învățătorilor, având sprijinul efectiv al armatei staționate la noi, s'au eruat toate locurile unde se află astfel de morminte răsiete și s'a început exhumarea lor așezându-le osemintele aflate ale fiecărui în sicriuri deosebite. S'au exhumat în săptămâna trecută 30 de morți. Sicriurile au fost aduse din pădure de «După Cheie», Sâmbătă în 10 Iunie, din partea soldaților și așezate în casa mortală a cimiterului nou al bisericii noastre.

Duminecă, 11 Iunie după Sf. Liturgie, întreg poporul nostru din Râșnov și armata au pornit spre cimiter. Ajunși acolo după serviciul funebru săvârșit de asesorul consistorial Dr. G. Proca și preoții locali Ioan Nan și Ioan Truța, sicriile au fost așezate în 3 cară militare împodobite cu verdețură, trase de câte 6 cai. Convoiu a pornit în ordine exemplară spre cimiterul vechi unde erau pregătite deja 30 de gropi lângă biserica cea veche de însemnătate istorică, zidită în secolul al XIV-lea. Înainte mergeau elevii școlii noastre primare în frunte cu steagul școlii, urmau învățătorii, cântăreții și preoții apoi carele mortuare, după ele ofițerii din garnizoană în frunte cu colonelii: Marțian, Petrescu și Alexandrescu și în fine toți soldații Școlii de tragere și întreg poporul. Sicriile sânt așezate în gropi și pe fiecare sicriu se pune flori și cununi din flori naturale împletite de elevi.

Se începe serviciul divin, după terminarea căruia părintele Dr. Proca rostește un frumos discurs, scoțind în relief marea jertfă adusă de frații noștri din vechiul regat, pentru desrobirea noastră. În cuvinte alese amintește de viteazul Căpitan al armatei, Maiestatea Sa Regele nostru Ferdinand I, de slăvita noastră Regină și de armată. Cei prezenți au eruat în strigăte «Să trăiască» la adresa Maiestăților Lor.

Îndeamnă apoi poporul la iubirea nețărmurită față pe Maiestățile Lor, față de dinastie și la respectul cuvenit față de armată. Ear față de eroii căzuți pentru desrobirea noastră să fim cu adâncă pietate, să îngrijim, conservăm și împodobim mormintele lor.

A vorbit după aceea dl Colonel Marțian cu mult avânt, spunând soldaților, că atunci când Maiestatea Sa și țara vor apela la ei, să-și facă datoria în modul cum și-au făcut eroii pe cari-i înmormântăm astăzi, ear sătenilor le-a zis să nu plângă, pentru că eroii nu au lipsă de lacrimile lor, ci să îngrijească și păstreze cu scumpătate mormintele.

Astfel s'a terminat această sărbătoare, punându-se la groapa fiecărui mormânt câte o cruce de lemn albă. Pe o singură cruce s'a putut scrie numele celui îngropat: soldatul Marin Soare din Reg. 8 Buzău, înmormântat în toamna anului 1916 de râșnoveanul George Prahoveanu, care a găsit în buzunarul lui cartea de serviciu. Numele celorlalți nu se știe, pentru că cu ocaziunea înmormântării lor din 1916, oamenii n'au mai aflat la ei nimic. Nici un semn.

S'a luat laudabila inițiativă, că după ce vor fi toți eroii exhumati și înmormântați în noul loc de odihnă, li se va ridica un monument demn de memoria lor.

Cu această ocaziune vă mai pot comunica din comuna noastră și alte lucruri bune. Peste câteva zile se va inaugura într'un edificiu al bisericii noastre în imediata apropiere a bisericii Casa culturală, unde să ne adunăm Duminecile și sărbătorile, spre a avea câteva momente de adevărată elevațiune sufletească. Inaugurarea se va face în mod festiv, pe lângă un program corespunzător, care acum se compune din partea preoților și învățătorilor noștri. Începând de cu toamna apoi, până în primăvară, în fiecare Duminecă se va ținea poporului câte o prelegere populară. La aceste prelegeri au promis binevoitorul concurs mai mulți domni ofițeri.

Tot cu acelaș ajutor și sprijin se va restaura și vechea biserică, căutându-se a se salva pictura bizantină «fresco», azi toată afumată, ba și spoită — pentru că la sărbătorile mari, biserica cea nouă a devenit deja prea mică pentru poporul din comuna noastră. Și vom ruga și noi pe I. P. S. nostru mitropolit Nicolae să ni-o sfințească, căci nu ne vom lăsa noi, râșnovenii, prima comună din frumoasa țară a Bârsei, mai pe jos de românii din alte părți. Cu această ocaziune se va sfinți și monumentul ce se ridică eroilor.

Cu bunăînțelegere și cu sprijinul binevoitor al armatei, în frunte cu inimosul colonel Marțian, fiu de preot din Moldova, multe bune lucruri se pot face.

Râșnoveanul.

Universitatea populară din Vălenii-de-Munte

La 1 August 1922 se deschid cursurile Universității Populare din Vălenii de Munte. Anul acesta Universitatea Populară din Vălenii și-a dat toate silințele pentru a întocmi un bogat program de cursuri și pentru a pune la dispoziția publicului vizitator tot confortul necesar, având și concursul autorităților și populației din Vălenii. Direcția Universității se adresează în primul rând intelectualilor din întreaga țară, învățătorilor, profesorilor secundari și studenților, cari ar dori să profite de vacanță nu numai spre a se odihni, dar spre a-și îmbogăți cunoștințele, ascultând pe cei mai buni profesori și intelectuali ai țării. La Vălenii se va strânge în August tot ce are cultura românească mai ales. Acolo se va cimenta unitatea noastră culturală și se vor pune bazele unor rodnice prietenii între intelectualii tuturor provinciilor românești.

Alteța Sa Regală, Principele Carol, care încă dela inaugurarea Universității Populare nu a lipsit dela această manifestare culturală, sperăm că va fi și anul acesta printre oaspeții Universității.

Dar Universitatea Populară se mai adresează și elevilor din ultimii ani ai școlilor normale și liceelor, care înainte de a trece la studii specialității lor își vor putea completa cultura generală urmând cursurile dela Vălenii. Pentru ca elevii să poată călători mai lesne, secretariatul Universității a intervenit pe lângă ministerul de instrucție, pentru ca acesta să obție dela ministerul de comunicație o reducere de 50 la sută pentru elevii ce vor călători la Vălenii.

În ce privește condițiile de trai la Vălenii, sântem în măsură să aducem la cunoștința vizitatorilor că o cameră lunară se va plăti între 150—400 lei, ear masa va costa între 700—1000 pe lună. Rugăm pe cei ce se înscriu la cursurile de vară, să ni specifice cât sânt dispuși să plătească pentru odaie și cât timp vor sta la Vălenii. Direcția Universității libere din Vălenii a luat măsurile, pentru ca un cât mai mare număr de vizitatori să poată veni anul acesta la Vălenii.

Inscrierile se pot face până la 25 Iulie, la sediul Ligii Culturale, Strada Banu Mărăcine No. 1, București, și la redacția ziarului «Neamul Românesc», Strada Domnița Anastasia 6.

Ziarele din capitală și din provincie sânt cu insistență rugate să publice acest prospect.

Programul cursurilor: N. Iorga: 1. Solidaritatea românească; 2. Explicarea de scrisori istorice;

D. Gusti: Probleme de sociologie contemporană;

G. Murnu: Probleme de artă;

G. Tașca: Proprietate, lupta de clasă. Socialism;

Ștefănescu-Goangă: Psihologia aplicată la viața socială;

Em. Panaitescu: Statul român;

General Anastasiu: Noile curente politico-sociale și armata;

A. Basilescu: Lecții de economie politică; Ion Sân-Giorgiu: Lirica germană contemporană;

N. Ionescu: Chestiuni de pedagogie contemporană;

Octav Onicescu: Teoria lui Einstein;

N. Cartoian: Curente în literatura veche românească;

F. Enacovici: Problema valutară;

Virgil Zaborovschi: Situația de drept internațional și problemele de natură internațională în istoria României.

Știrile zilei

Cursul de vară din Deva (anul al IV-lea) se începe la 10 Iulie n. 1922. Direcția școlii normale.

Delegația comitetului executiv al partidului național ardelean, întrunită în 14 I. c. la Cluj, a redactat un comunicat, în care se cere înlăturarea guvernului actual și disolvarea corpurilor legiuitoare, cedând locul unui nou parlament ieșit din alegeri conduse de un guvern electoral neutru sau neutralizat. Președintele partidului este autorizat să urmeze discuțiile cu partidele de opoziție în scopul unei acțiuni comune. Pentru a satori data congresului dela Alba-Iulia, biroul comitetului va convoca la timpul său comitetul executiv.

Pentru orfelinat. Domnul Candid Mușlea, profesor la liceul Andrei Șaguna din Brașov, din prilejul hirotonirii sale întru presbiter a contribuit la susținerea orfelinatului nostru cu suma de 40 Lei. I se exprimă mulțumită: Cassa consistorială.

Grindina. În ultimele zile au căzut în diferite părți ale țării ploi mari însoțite de grindină, care a pricinuit stricăciuni viilor, pomilor și sămănăturilor. Mult a suferit, pe urma ploilor, comuna Șercaia din ținutul Făgărașului. Vițele, care se întorceau dela pășune în vremea furtunii, erau rânite și pline de sânge în urma loviturilor de grindină, paserile izbite cădeau moarte pe loc. Grindina a spart mare parte din ferestrele dela case și biserici.

Ordinul Circular Nr 2533 din 17 Mai 1922. Conform ordinului M. Stat Major Nr. 318, din 15 Mai 1922, se face cunoscut, că în acest an, 1922, concentrări de ofițeri de rezervă se fac în lunile Septembrie și Octombrie. Ordine de detașare se vor da la timp. Nu se va concentra nici un ofițer în altă perioadă de instrucție.

Promotie. La universitatea din Cluj au fost promovați de doctori în medicină în 17 Iunie a. c. domni: Teofil Dragomir, Mohu (jud. Sibiu), și Romul Blaga, Jbert (jud. Târnava-mică).

Logică! Se scrie în unele ziare că s'au făcut pași pentru înființarea unei episcopii greco-catolice cu sediul în Sighetul Maramurășului, în considerarea temeiului istoric că în Maramurăș a existat, încă din veacul al 13-lea, episcopia dela Peri, o episcopie ortodoxă. O fi și aceasta o logică oarecare...

Dela Reuniunea meseriașilor români din Sibiu. Petrecerea de vară (maialul) anunțată pe 18 Iunie n. c. în Dumbrava orașului, — din cauza timpului nefavorabil s'a amânat pe 25 Iunie n. c. Comitetul.

Anunț. Primim: Solvirea pensiilor pentru invalizii, văduvele și orfanii de război ai clasei trupeșilor (?) cari sânt în posesiunea condiceii noi de pensie, urmează să se facă începând de Luni, 19 Iunie 1921 ora 8—12 a. m. la cassa orașului. Consiliul orașului Sibiu.

Revista Cosinzeana. În Nr. 11 al revistei bilunare «Cosinzeana» din Cluj se publică interesante ilustrații dela serbarile din Blaj, dela minele din Lupeni și dela excursia făcută în satul Hordău, unde s'a bătut o placă comemorativă pe casa, în care s'a născut Coșbuc. Ilustrațiile sânt întovărășite de articole explicative. La partea literară «Piciorul de lemn» de I. Agârbiceanu, «Ursoaica din Tazlău» de Hrisant P. Dăscălescu și versuri semnate de Vasile Al. George, Maria Cioban Dr. Botiș, Volbură Poiană și Roza Covrig. Un nr 4 lei. Abonamentul 25 lei pe trei luni. Aderesa: Cluj, Piața Cuza Vodă 16.

Dela Primpretorul plasei Huedin

Nr. 2317/922

(110) 1—1

Concurs

Deschidem concurs pentru ocuparea de **subsecretar** din Morlaca, Huedin, Fildul de sus, Sfaras, Criseu, Dretea, Manasturul-unguresc, Valcaul-unguresc, Belis, Margau, Calata-mare. Reflectanții, cari au calificațiunea precisă în art. de lege XX ex. 1900 își vor înainta cererea provăzută cu documentele necesare la primpretorul plasei Huedin până la 20 Iulie 1922.

Huedin, la 11 Iunie 1922.

Dr. Pop
primpretor

«Hermes» Nr. 6506.

(114) 1—1

Licitație

Duminecă 25 I. c. se vând în biroul comunal din Cislădie în public circa

600 molifți din munți

Condițiunile mai de aproape se pot vedea în biroul primăriei.

Cislădie, 19 Iunie 1922.

Primăria.

Nr. 118/922

(101) 3—3

Concurs

În urma înaltului ordin consistorial dto 22/3 a. c. Nr. 2241 se publică nou concurs pentru întregirea parohiei de cl. II **Armeni**, protopresbiteratul Mercurea, cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele cuprinse în coala B. și întregirea regulamentară dela stat.

Reflectanții au să-și aștearnă petițiile instruite în regulă oficiului protopopesc subsemnat în termenul deschis, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 1 April 1922.

Oficiul protopopesc.

Avr. S. Pecurar
protopop

Nr. 342/1922

(100) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Luța**, protopresbiteratul Făgăraș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și pe lângă observarea dispozițiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoștință poporului.

Făgăraș, 26 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Făgăraș.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 137/922 prot.

(89) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Criș** cu filiile **Cloașterf** și **Meșendorf**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt conform datelor din coala B. pentru dotația dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subscrisului oficiu în termenul susindicat, iar concurenții se vor prezenta pe lângă restricțiunile reglementare în o Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a cânta și predica, respective celebra.

Sighișoara, 25 April 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Sighișoara în înțelegere cu comitetul parohial.

Dimitrie Moldovan
protopop

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Nr. 34—922 of. par.

(88) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I **Bala-Mare**, din protopopiatul: Cetatea de Peatră, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat. Alesul e îndatorat a catechisa la școlile din localitate pe lângă remunerație specială.

Ceice doresc a ocupa acest post își vor înainta cererile de concurs oficiului protopresbiteral ort. rom. al tractului Cetatea de Peatră din Lăpușul-Unguresc în termenul arătat, și până în 8 zile înainte de alegere — după prealabila încunoștințare a protopresbiterului — să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a le face cunoștința.

Baia-mare, din ședința comitetului parohial ort. rom. ținută la 20 Aprilie 1922.

Ing. A. Iancu
president**Ștefan Barbos**
notar ad. hoc.

Nr. 218—1922.

Văzut:

Lăpușul-Unguresc, la 12 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Cetatea-de-peatră.

Zaharie Manu
protopop

Nr. 6/922.

(87) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a doua din **Drăguș**, protopresbiteratul Avrigului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor procești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și subștearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Avrig, județul Sibiu, până la termenul susindicat, având prelungă prealabila încunoștințare a protopresbiterului, a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra și a face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Avrig, 1 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al Avrigului în înțelegere cu comitetul parohial

Ioan Cădea
protopop**Mersul trenurilor în Sibiu**

- I. Plecare:** 1. Spre Copșa: 2:30, 18:50.
2. Spre Vinț: 4:05, 18:35.
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, București: 2:45, 13:35, 18:45 (accelerat).
4. Spre Făgăraș: 7:20, 15:59.
5. Spre Cislădie: 5, 9:30, 15.
6. Spre Agnita, Sighișoara: 7:31, 17:45.
- II. Sosire:** 1. Dela Copșa: 1:13, 11:20.
2. Dela Vinț: 10:20, 17:04.
3. Dela Râul-Vadului, Peatra Olt, București: 1:50, 12:30 (accelerat), 16:25.
4. Dela Făgăraș: 8:30, 13:59.
5. Dela Cislădie: 7, 11:35, 18:18.
6. Dela Sighișoara: 8:50, 17.

Trenuri de băi

- I. Pleacă** din Sibiu la Ocna băi: 6—, 9—, 11:45, 14:30, 18:20.
II. Sosesc dela Ocna băi la Sibiu: 7:14, 10:15, 13—, 15:45, 19:40.

Spectacole în Sibiu

La *Urania* se dau cele mai interesante reprezentări. Astăzi și în zilele următoare rulează filmul senzațional: *Prometeu*, cu artistul Gunar Tolnäs. În caz de timp favorabil reprezentațiile se țin în grădină.

La **Librăria arhidiecezană din Sibiu** se află în depozit spre desfacere broșurile din «Bibliotecele»:

50. Steaua

- Nr. 4. Hășegan I.: Grădina de legume.
Nr. 5. Felix I. Dr.: Medical poporului.
Nr. 6. Dușescu-Dușu.: Avem cu ce să ne mândrim.
Nr. 13. Iorga N.: «Domnu Tudor» din Vladimir.
Nr. 24. Iosif St. O.: Din legendele neamului Hohenzollern.
Nr. 26. Grămadă I.: Din Bucovina de altă dată.
Nr. 27. Slavici I.: Românii de peste Carpați.
Nr. 28. Negoescu S. C.: Colinde și cântec de stea.
Nr. 29. Anestin V.: Povestea cerului.
Nr. 30. Agârbiceanu I.: Povestiri.
Nr. 31. Filip N.: Boalele mai de seamă ale vitelor și lecuirea lor.
Nr. 32. Alexandri V.: Ostașii noștri, poezii.
Nr. 33. Filip N.: Povește asupra alegerii, îngrijirii și mulgerii vacilor de lapte.
Nr. 34. Apostolescu N. I.: Istoria lit. române moderne.
Nr. 35. Stănculeanu G. Dr.: Boalele ochilor și îngrijirea lor.
Nr. 36. Gârboviceanu.: Snoave.
Nr. 37. Lupaș I. Dr.: Viața și faptele lui Andrei Șaguna.
Nr. 38. Lungianu S. C.: Din umbra satelor.
Nr. 39. Tafrali O.: Bizanțul și influențele lui asupra țării noastre.
Nr. 40. Grigorovitz E.: Povestiri din Bucovina.
Nr. 41. Anestin V.: Căpitanul Scott la polul sud.
Nr. 42. Gârboviceanu.: Povești alese.
Nr. 43. Popescu M.: Constantin Vodă Brâncoveanu.
Nr. 47. Pora N.: Taina cea mare.
Nr. 48. Begnescu Fl.: Albinăritul și bogăția săteanului.

51. Știința pentru toți

- Nr. 7. Istrati C. I.: Viața și opera lui Lavoisier.
Nr. 9. Flammarion etc.: Povestea vulcanilor.
Nr. 11. Crookes W.: În lumea fantomelor.

52. Șaguna

- Nr. 6—7 Lupaș I. Dr.: Sfânta Scriptură în limba românească.
Nr. 13—15 „ Viața unei mame credincioase.
Nr. 37—38 „ Constituție și autonomie.

53. Școlarilor

- Nr. 1. Marian S. Fl.: Legende.
Nr. 3. Alexandri V.: Balade populare.
Nr. 4. Marian S. Fl.: Din lumea paserilor.
Nr. 5. Alexandri V.: Sentinela română.
Nr. 6. „ Prihorul.
Nr. 7. „ Impăratul Rogojină.
Nr. 8. „ În noaptea sfântă.
Nr. 9. „ Țara pomilor.
Nr. 10. Vlahuță A. Luptele lui Traian cu Dacii.
Nr. 11. „ În Nazaret.
Nr. 12. „ De Crăciun.

54. Școlară din autorii români

Odobescu A. I.: Mihnea Vodă cel rău.

55. Școala primară

Munteanu V.: Indrumări nouă în învățământul primar.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericesti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mănăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii și la unele sârbători de peste an. **Prețul 14 Lei.**

Cum se vindecă Reumatismul și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimite, la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o cartă postală adresată la **FARMACIA VOREL** din Piatra-N. Moldova

M. E.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.